

Суми врегулювання сумнівної та безнадійної заборгованості (СБ)	до рядка 03.11 до- датка ІД та рядка 06.4.24 до- датка ІВ	до рядка 03.10 додатка ІД до рядка 03 та до рядка 06.4.8 додатка ІВ до рядка 06.5	—	до рядка 03.18 додатка ІД до рядка 03 рядка 07.31 додатка ІВ до рядка 07
Інформація про суми страхових виплат (страхових відшкодувань) з обов'язкових видів страхування (СВ)	—	—	до рядка 30	—
Розрахунок податку на прибуток, отриманий від діяльності, що підлягає патентуванню (ТП)	до ряд- ків 08 та 12	—	—	до рядків 10 та 13
Розрахунок фінансових результатів від операцій з торгівлі цінними паперами та іншими, ніж цінні папери, корпоративними правами (ЦП)	до ряд- ків 03.20 та 03.21 до- датка ІД	—	до рядка 05	до рядка 02.3 додатка ОД до рядка 02 та рядка 03.19 додатка ІД до рядка 03

Подання податкової звітності до державних податкових органів є важливою складовою взаємовідносин держави зі суб'єктами підприємницької діяльності, що провадять свою діяльність на території України відповідно до чинного законодавства та визнані платниками відповідних податків. Форми податкової звітності, порядок їх заповнення та подання визначені відповідними податковими законами та спеціальними порядками, затвердженими наказами ДПАУ. Якісні характеристики податкової звітності повинні відповідати таким вимогам: реальність, ясність, своєчасність, єдність методики звітних показників, порівнянність звітних показників з минулими. Відповідність податкової звітності вказаним характеристикам дасть змогу користувачам отримати повну, правдиву та своєчасну інформацію для прийняття неупереджених рішень.

Література

1. Податковий кодекс України зі змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 06.07.2012 р., № 5180-VI.

2. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами: Закон України від 21.12.2000 р., № 2181-III, втратив чинність.

Марец О.Р. Нормативно-правовые и практические аспекты подачи налоговой отчетности в Украине

Реформа налоговой системы страны, которую принесло с собой принятие Налогового кодекса Украины (НКУ), предусматривает изменения, в том числе и налоговой отчетности. Рассмотрены сущность и нормативно-правовые основы составления и подачи налоговой отчетности; охарактеризованы формы налоговой отчетности и проанализированы последние нормативно-правовые изменения в НКУ с точки зрения отчетных единиц. Подробнее рассмотрены состав и особенности представления отчетности по налогу на прибыль.

Ключевые слова: налоговая декларация, Налоговый кодекс Украины, администрирование налогов и сборов, декларация по налогу на прибыль, приложения к декларации по налогу на прибыль.

Marets O.R. Regulatory, legal and practical aspects of filing tax statements in Ukraine

Reform of the tax system, which has brought with it the adoption of the Tax Code of Ukraine (TCU), suggests changes, including tax reporting. The article looks into the regulatory and legal framework assembly and filing of tax returns, tax reporting forms described and analyzed the recent regulatory changes to TCU in terms of reporting units.

Keywords: tax reporting, the Tax Code of Ukraine, the administration of taxes, duties, corporate income tax declaration, attachments to the corporate income tax declaration.

УДК 340:341

Доц. О.О. Маслак, канд. екон. наук;

ст. викл. К.О. Дорошкевич, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка";

викл. Т.Є. Удовиченко – Львівська академія сухопутних військ

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ БЕЗПЕКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Розглянуто поняття безпеки інноваційного розвитку національної економіки як складника економічної безпеки країни. Визначено доцільність її оцінювання з метою виявлення загроз економічній безпеці. Досліджено підходи до оцінювання безпеки інноваційного розвитку, окреслено їх переваги та недоліки.

Ключові слова: національна безпека країни, безпека інноваційного розвитку, економічна безпека, підходи до оцінювання.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Безпека інноваційного розвитку національної економіки країни (інноваційна безпека) може бути визначена як стан підприємства (регіону), що забезпечує формування умов для збільшення можливостей створення і комерціалізації інновацій, використання науково-технологічного потенціалу та є результатом цілеспрямованої діяльності щодо впровадження інноваційної моделі розвитку в усіх аспектах господарювання.

Як відомо, інноваційна безпека разом із фінансовою, зовнішньоекономічною, інвестиційною, енергетичною, демографічною, соціальною, технологічною складовими визначає економічну безпеку країни [1]. Згідно з поглядом О.І. Судакової, найголовнішими елементами, що забезпечують економічну безпеку країни (серед перерахованих) є саме енергетична та інноваційна безпека [2]. При цьому, інноваційна сфера має другий рівень значущості після енергетичної, і саме забезпечення активізації інноваційного розвитку є базовою передумовою формування економічної безпеки держави.

На сьогодні у економічній літературі виділяють низку загроз безпеці інноваційного розвитку та економічній безпеці національної економіки країни. Серед них варто відзначити низький рівень фінансування НДДКР, слабкий розвиток інноваційної інфраструктури та низький рівень трансферу технологій, недостатній рівень інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, повільний розвиток ефективних форм інноваційної діяльності, високі ризики, недосконалість податкової системи та відсутність державної підтримки тощо [3, 4].

Своєчасне виявлення та нейтралізація цих загроз належить до важливих завдань, вирішення яких можливе за допомогою оцінювання інноваційної безпеки національної економіки. Для цього в економічній літературі та практиці регіонального управління існують різноманітні підходи, які потрібно ретельніше дослідити.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Як уже зазначалось, для визначення рівня загроз інноваційній безпеці національної економіки у економічній літературі наведено низку методик. Згідно з А.І. Сухоруковим, безпеку інноваційного розвитку може бути визначено показником частки високотехнологічних товарів у товарному експорті країни (регіону). При цьому нормативне значення такої частки становить не менше ніж 12 % [5]. Н.В. Краснокутська вважає, що безпеку інновацій може бути оцінено за допомогою відповідних критеріїв оптимальності. Вони можуть бути розроблені відповідно до певних інновацій чи інноваційної діяльності загалом в кожному конкретному випадку, а інтегральну безпеку інновацій варто розглядати як сукупність складових, до яких належать екологічна безпека інновацій та безпека інноваційної діяльності [6].

Н.О. Лисенко, Н.В. Білошкурська для оцінювання інноваційної складової економічної безпеки пропонують застосовувати виробничу функцію Тімбенгена. Вона дає змогу оцінити вплив капіталу, трудового та технологічного факторів на результати виробничо-господарської діяльності підприємства та може бути виражена за допомогою формули:

$$Q = A \cdot K^{\alpha} \cdot L^{\beta} \cdot e^{\gamma t}$$

де: Q – результат виробничо-господарської діяльності підприємства (обсяг виробництва продукції, надання послуг); для національної економіки – обсяг валового внутрішнього продукту; K – фактор капіталу (вартість основних засобів, необоротних активів, сукупних активів підприємства тощо); L – трудовий фактор (середньооблікова чисельність працівників, або чисельність промислово-виробничого персоналу, або річний фонд оплати праці); A – вільний член рівняння; α – коефіцієнт еластичності обсягу виробництва за фактором капіталу; β – коефіцієнт еластичності обсягу виробництва за трудовим фактором, причому $\beta = 1 - \alpha$; γ – коефіцієнт еластичності обсягу виробництва за технологічним прогресом; e – число Ейлера (основа натурального логарифму); t – фактор технологічного прогресу (або часу) [7].

У економічній літературі також існує методика визначення рівня економічної безпеки в умовах інноваційної реструктуризації машинобудування України, яку запропонувала М.С. Островська [8]. Автор вбачає залежність економічної безпеки в умовах інноваційної реструктуризації машинобудування від чотирьох груп індикаторів (загальних показників за секторами машинобудування; показників рівня інвестування машинобудівної галузі; індикаторів інноваційної діяльності; індикаторів раціоналізаторської та винахідницької активності) з урахуванням їх вагомості.

Усі розглянуті методики не забезпечують єдиного підходу до оцінювання інноваційної безпеки та характеризуються недосконалістю, що визначає наявність переваг та недоліків під час їх застосування.

Мета дослідження. Відповідно до поставленої проблеми, у роботі слід дослідити існуючі методики оцінювання безпеки інноваційного розвитку, визначивши їх переваги та недоліки, з метою формування напрямів усунення загроз економічній безпеці країни.

Виклад основного матеріалу дослідження із повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для оцінювання економічної безпеки (інноваційної складової економічної безпеки) потрібен відповідний інструментарій. Критерій оцінювання (інтегральний показник) економічної безпеки повинен задовольняти такі умови: мати чіткі фіксовані межі; бути зіставним щодо різних часових періодів та підприємств (регіонів), які підлягають оцінюванню; володіти простотою і доступністю методики розрахунку, яка ґрунтується на наявних облікових даних, універсальністю [9].

Отже, для підходу, згідно з А.І. Сухоруковою, характерна простота розрахунку. Проте він не передбачає існування інтегрального показника і враховує лише показники експортної діяльності інноваційно активних підприємств. Н.В. Краснокутська у своєму підході передбачає існування інтегрального показника інноваційної безпеки, який охоплює безпеку інноваційної діяльності та екологічну безпеку інновацій. При цьому автор не зазначила перелік часткових показників, за якими ці складові повинні розраховуватись, та методику визначення вагомості їх впливу на інтегральний показник. Крім того, дискусійним є питання включення до інтегрального показника лише екологічної складової, без врахування соціальної, економічної, технологічної, зовнішньоекономічної тощо.

У запропонованій Н.О. Лисенко, Н.В. Білошкурською моделі визначення рівня інноваційної складової економічної безпеки трудовий фактор та фактор капіталу мають переважаюче значення, а технологічний впливає здебільшого на похибку під час обчислення результату виробничо-господарської діяльності підприємства (величина t). Це, на наш погляд, значно знижує результативність її використання. Більшим рівнем урахування інноваційної складової характеризується підхід М.С. Островської, який проте не деталізує розрахунок значень індикаторів інноваційної безпеки та визначення вагомості їх впливу на результуючий показник. Узагальнення окреслених переваг та недоліків підходів до визначення безпеки інноваційного розвитку національної економіки наведено в табл.

Висновки і перспективи подальших досліджень за проблемою. Інноваційна безпека, що характеризує такий стан підприємства (регіону), який забезпечує формування умов для збільшення можливостей створення і комерціалізації інновацій, використання науково-технологічного потенціалу є однією із найважливіших складових економічної безпеки національної економіки країни. З метою усунення загроз інноваційної безпеки національної економіки країни, до яких належать низький рівень фінансування НДДКР, слабкий розвиток інноваційної інфраструктури та низький рівень трансферу технологій, недостатній рівень інформаційного забезпечення інноваційної діяльності тощо потрібно здійснювати її оцінювання. Для цього можна використати низку підходів, які володіють як перевагами, так і недоліками. Оцінювання можна здійснити, вирахувавши частку експорту високотехнологічних товарів, застосувавши виробничу функцію Тімбегрена, обчисливши безпеку інноваційної діяльності та екологічну безпеку інновацій чи чотири групи індикаторів (загальних показників за секторами економіки; показників рівня ін-

вестування; індикаторів інноваційної діяльності; індикаторів раціоналізаторської та винахідницької активності) тощо. Узагальнення переваг та недоліків розглянутих підходів до оцінювання безпеки інноваційного розвитку наведено в табл.

Табл. Переваги та недоліки підходів до оцінювання безпеки інноваційного розвитку національної економіки

Автори	Зміст	Переваги	Недоліки
1. Сухоруков А.І.	Розрахунок частки високотехнологічних товарів у товарному експорті країни (регіону)	Простота і доступність розрахунку, існування чітких фіксованих меж	Врахування лише показників експортної діяльності інноваційно активних підприємств, що не передбачає розрахунок інтегрального показника, який би узагальнював різні аспекти безпеки інноваційного розвитку
2. Краснокутська Н.В.	Безпека інноваційного розвитку визначається безпекою інноваційної діяльності та екологічною безпекою інновацій	Розрахунок інтегрального показника, який ураховує різні часткові складові інноваційної безпеки залежно від їх вагомості	Суб'єктивність оцінювання, підхід включає лише екологічну складову інноваційної безпеки, не передбачаючи врахування соціальної, економічної, технологічної тощо
3. Лисенко Н.О., Білошкурська Н.В.	Використання виробничої функції Тімбергена, що дає змогу оцінити вплив капіталу, трудового та технологічного факторів на результати виробничо-господарської діяльності підприємства	Простота і доступність розрахунку, існування чітких фіксованих меж, універсальність	У разі застосування підходу трудовий фактор та фактор капіталу мають переважати значення, а технологічний впливає здебільшого на похибку під час обчислення результату виробничо-господарської діяльності підприємства
4. Островська М.С.	Визначення безпеки інноваційного розвитку на основі чотирьох груп індикаторів (загальних показників за секторами економіки; показників рівня інвестування; індикаторів інноваційної діяльності; індикаторів раціоналізаторської та винахідницької активності) з урахуванням їх вагомості	Розрахунок інтегрального показника, універсальність, можливість застосування у різних сферах економічної діяльності	Суб'єктивність оцінювання та врахування тих чи інших індикаторів під час розрахунку інтегрального показника

У подальших дослідженнях за проблемою варто удосконалити процес оцінювання безпеки інноваційного розвитку, використавши при цьому переваги розглянутих підходів.

Література

1. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 р., № 60. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.nau.ua>.
2. Судакова О.І. Економічна безпека підприємства у функціональному аспекту його інноваційного розвитку / О.І. Судакова. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.confcontact.com/2009_03_05/5_sudakova.htm.
3. Головінов О.М. Пріоритетні напрями розвитку і проблеми фінансування інноваційної діяльності в Україні / О.М. Головінов, А.І. Ковтун. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64084.doc.htm
4. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства : навч. посібн. / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2008. – 240 с.

5. Шкарлет С.М. Економічна безпека підприємства: інноваційний аспект : монографія / С.М. Шкарлет. – К. : Книжкове вид – во НАУ, 2007. – 436 с.
6. Україна в системі міжнародної безпеки / Національний ін-т проблем міжнародної безпеки. – К. : ПЦ "Фоліант", ВД "Стилос", 2009. – 572 с.
7. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент : навч. посібн. / Н.В. Краснокутська. – К. : Вид-во КНЕУ, 2003. – 504 с.
8. Лисенко Н.О. Застосування виробничої функції Тімбергена при аналізі інноваційної складової економічної безпеки підприємства АПК / Н.О. Лисенко, Н.В. Білошкурська // Всеукраїнський науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". – 2012. – № 4 (30). – С. 140-144.
9. Островська М.С. Оцінка стану економічної безпеки держави при інноваційній реструктуризації машинобудування України / М.С. Островська. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2011/Economics/8_95752.doc.htm
10. Іванілов О.С. Економіка підприємства : підручник / О.С. Іванілов. – К. : Центр навч. літ-ри, 2009. – 728 с.

Маслак О.О., Дорошкевич К.О., Удовиченко Т.Е. Преимущества и недостатки подходов к оценке безопасности инновационного развития национальной экономики

Рассмотрено понятие безопасности инновационного развития национальной экономики как составной экономической безопасности страны. Определена целесообразность ее оценки с целью выявления угроз экономической безопасности. Исследованы подходы к оцениванию безопасности инновационного развития, уточнены их преимущества и недостатки.

Ключевые слова: национальная безопасность страны, безопасность инновационного развития, экономическая безопасность, подходы к оцениванию.

Maslak O.O., Doroshkevych K.O., Udowychenko T.Ye. Advantages and lacks of evaluation safety of innovative development of national economy

The concept safety of innovative development of national economy is considered as component economic security of country. Expediency of her evaluation is certain with the purpose of exposure of threats economic to safety. Investigational approaches to the evaluation safety of innovative development, their advantages and defects are specified.

Keywords: national safety of country, safety of innovative development, economic security, evaluation.

УДК 330.322.01(477.64)

Доц. Т.В. Пуліна¹, канд. екон. наук;
доц. О.В. Коротунова², канд. техн. наук

ВПЛИВ СТАНУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ НА РОЗВИТОК КЛАСТЕРНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено показники інноваційної активності підприємств Запорізького регіону, здійснено оцінку інноваційного потенціалу Запорізького регіону, запропоновано методичний підхід до визначення інноваційної активності підприємств на основі інтегрального показника та заходи щодо активізації інноваційної діяльності підприємств Запорізького регіону на основі кластерного підходу.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний потенціал кластерний підхід

¹ Національний університет харчових технологій, м. Київ;

² Запорізький національний технічний університет